

RIIGIKOGU RIIGIEELARVE KONTROLLI ERIKOMISJONI TEGEVUSE ARUANNE

(21. juuni 2021 –16. juuni 2022)

16. mail 2019. aastal moodustas XIV Riigikogu oma otsusega Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjoni. Selle aruande esitamise ajal oli komisjoni koosseis järgmine: Urmas Reinsalu (esimees), Kaido Höövelson (aseesimees), Annely Akkermann, Peeter Ernits, Natalia Malleus ja Kalvi Kõva.

Lõppeval aruandeperioodil on toimunud 52 istungit, sealhulgas 5 erakorralist istungit ning 1 ühine istung ja 1 väljasõiduistung. Korraldatud on 4 olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu täiskogus. Komisjon on menetlusse võtnud 17 uut kontrolliaruannet (sh ülevaadet). Ülevaade komisjoni menetluses olnud uutest kontrolliaruannetest ja nende menetlemise tulemustest on esitatud aruande lisas.

Kõikidel komisjoni istungitel toimunud aruteludel osalesid Riigikontrolli esindajad. Hea tava kohaselt on istungitele kutsutud valdkonnaga seotud ministrid, vajaduse korral ka ministeeriumide kantslerid, asestantsid ja teised ametiisikud.

Peale kontrolliaruannete on komisjon tegelenud mitmete teemadega, mis on olnud kaudselt või otseselt nendega seotud.

Ülevaade komisjonis käsitletud olulisematest teemadest

1. Riigikontrolli kontrolliaruande „Riiklikult oluliste projektide kriisilaenude menetlus KredExis“ arutelul osalesid SA KredExi, Porto Franco OÜ ja Riigikontrolli esindajad. Kontrolliaruande eesmärk oli uurida KredExi töökorraldust riiklikult oluliste projektide laenuaotluste menetlemisel ja seda, kas on tagatud nii ettevõtete võrdne kohtlemine kui ka laenumenetluse protsessi läbipaistvus. Arutelu tulemusena tõi komisjon välja vajaduse, et tulevikus väljastatavate laenude puhul tagab KredEx läbipaistvuse ja juhendab haldusmenetluse põhimõtetest. Komisjon edastas Rahandusministeeriumile märgukirja, milles rõhutatakse, et ministeerium tagaks maksumaksja raha säästliku kasutamise, võrdsete põhimõtete järgimise ja läbipaistvuse.

2. Komisjon on korralistel ja erakorralistel istungitel arutanud koroonaviiruse levikuga seotud küsimusi, sealhulgas vaksineerimise korraldust. Kuulatud on ära peaminister, riigisekretär, tervise ja tööminister, Terviseameti peadirektor ning Eesti Koolijuhtide Ühenduse, Eesti Perearstide Liidu, Tallinna Kiirabi, Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Tartu Ülikooli Kliinikumi, Eesti Tööandjate Keskliidu, Circle K Eesti ASi, Eesti Linnade ja Valdade Liidu, Tallinna Linnavalitsuse, AS Tallink Grupi, AS Tallinki, Synlab Eesti OÜ, Confido Meditsiinikeskuse, Tartu Ülikooli, Sotsiaalministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad. Selguse huvides ning arutelu toimumiseks on ministeeriumidelt küsitud erinevaid taustamaterjale. Komisjon võttis vastu mitmeid otsuseid, mida on võimalik lugeda komisjoni 2021. aasta protokollidest. Eraldi on komisjon keskendunud Terviseameti ravimite külmlao rikke põhjustanud asjaoludele. Nendest aruteludest on võtnud osa riigisekretär ning Terviseameti ja Riigi Kinnisvara ASi esindajad. Väljasõiduistungil tutvus komisjon uute külmlaoruumidega ning arutas koos Terviseameti esindajatega koroonaviiruse levikut ja vaksineerimise korraldamist puudutavaid küsimusi.

Komisjon jälgib ka edaspidi koroonaviirusega seotud teemasid.

3. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Riigi 2020. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“ ning kuulunud ära justiitsministri ning Rahandusministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad, pidas komisjon oluliseks, et eelarve oleks arusaadav, seletuskiri vastaks tegelikkusele ning eelarvenumbrid peegeldaks tegelikku olukorda.

4. „Ülevaate riigi kinnisvarapoliitikast“ arutelul osalesid Rahandusministeeriumi, Riigi Kinnisvara ASi ja Riigikontrolli esindajad. Arutelu tulemusena tõdes komisjon, et riigi kinnisvarapoliitika kujundamisel ja rakendamisel on olulised probleemid.

Komisjon edastas kaheksale ministeeriumile kirja palvega anda neil hinnang riigi kinnisvarapoliitikale ja ootab ministeeriumidelt sisendit, millised võiksid olla põhimõttelised küsimused, mis vajaksid muutmist.

5. Komisjon korraldas „CO₂ kvoodi hinnatõusu mõju riigieelarvele ja ühiskonnale“ arutelu, milles osalesid majandus- ja taristuminister, keskkonnaminister, Konkurentsiameti peadirektor, Eesti Energia juhatuse esimees, Viru Keemia Grupi juhatuse esimees ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad. Arutelul tõdeti, et elektri hinna tõus on otseses seoses CO₂ kvoodi hinna kasvuga. Kiiremale taastuvenergiale üleminekule võib see küll kaasa aidata, ent selle juures on oluline, et tavatarbija jääks ikkagi maksejõuliseks. Komisjon otsustas, et 2022. aasta riigieelarve seaduseelnõu menetlemisel parlamendis tuleb kaaluda elektri hinnatõusu leevendamise meetmete rakendamist. Lisaks otsustas komisjon korraldada 28. septembril 2021. aastal olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu täiskogus, ettekandjateks komisjoni esimees, majandus- ja taristuminister ning Baltic Energy Partners OÜ juhatuse liige.

6. Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega „Omavalitsuste teenuste korraldus endistes keskustes ja nende lähiümbruses“ ning kuulunud ära riigihalduse ministri ning Rahandusministeeriumi ja Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindajad, tegi komisjon riigihalduse ministrile ettepaneku edastada komisjonile regionaalne informatsioon, mis on seotud kohalike omavalitsuste arenguga pärast haldusreformi. Lisaks tegi komisjon Riigikontrollile ettepaneku, jätkata haldusreformi tulemeid puudutavate analüüside ja auditite koostamist.

7. Komisjon arutas 2021. aasta riigieelarve seaduse muutmise seaduse eelnõu ning 2022. aasta riigieelarve seaduse eelnõu koos riigikontrolöri, õiguskantsleri ning Rahandusministeeriumi ja Riigikontrolli esindajatega.

Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

8. Rahandusministeerium andis ülevaate riigirahanduse ja majanduse hetkeolukorrast ning 2020.–2021. aasta lisaelarve meetmetest.

Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

9. Riigikontrolli kontrolliaruande „Vahekokkuvõtte Rail Balticu elluviimise kohta“ arutelul tõdes komisjon, et nii Rail Balticu raudtee projekteerimistööd kui ka trassiks vajalike maade omandamine on algsest tähtjast aastaid maha jäänud. Võrreldes maade omandamise algse graafikuga on mahajäämus kasvanud viie aastani. Kõigist teadaolevalt vajalikest maadest oli tänavu teise kvartali seisuga omandatud veidi üle veerandi ja Harjumaal, kus maad on kallimad, vaid kuus protsenti. Kuulunud ära Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, OÜ Rail Baltic Estonia, Maa-ameti, kodanikuühenduse Avalikult Rail Balticust, Euroopa Komisjoni, Euroopa Komisjoni esinduse Eestis ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon teha Vabariigi Valitsusele alljärgnevad ettepanekud:

- uuendada Rail Balticu projekti ajakava;
- koostada hinnang, arvestades riske, mis võivad ajakava edasi lükata;
- ajakohastada projekti Eesti osa terviklik eelarve.

Lisaks palus komisjon, et Vabariigi Valitsus edastab täpsustatud ajakava, riskijuhtimise hinnangu ja rahastamiskava 2022. aasta kevadeks.

Vabariigi Valitsus edastas 9.06.2022. aastal kirjaga nr 2-5/22-01146-2 Rail Balticu rajamise projekti Eesti osa vahearuande.

10. Ühisel istungil Euroopa Liidu asjade komisjoniga tutvustas Euroopa Kontrollikoja liige Juhan Parts kontrollikoja 2020. aasta aastaaruannet.

Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

11. Haridus- ja teadusminister andis komisjonile ülevaate Haridus- ja Teadusministeeriumi koroonaviiruse kiirtestide hankest. 26. oktoobril 2021 otsustas valitsus kiirtestimise koolides käima lükata. Ministeeriumil jäi testide leidmiseks aega vaid viis päeva. Valiti kõige kiirem hankeviis ehk välja kuulutamata läbirääkimistega riigihange ning juba 28. oktoobril sõlmitigi leping OÜ-ga SelfDiagnostics. Ettevõtte pakkus 5,1 miljoni euro eest kaks miljonit testi. Kahjuks tuli välja, et ainus, kelle pakkumist küsiti, oligi OÜ SelfDiagnostics. Arutelu tulemusena otsustas komisjon, et peaministril tuleb kirjalikult selgitada, kelle vastutusalas oli koolides testimise ja viirusetõrje korraldamine, mis tingis vajaduse hankida kiirtestid rutakalt ühelt pakkujalt ja miks ei peetud vajalikuks üldises korras hanke korraldamist. Miks otsustati, et just Haridus- ja Teadusministeerium peab tegelema kiirtestide hankega?

Peaminister edastas 15.12.2021. aasta kirjaga nr 7-12/21-02721-2 vastuse, milles hindas väga kõrgelt haridus- ja teadusministri jõupingutusi korraldada kiirkorras testide hankimine, koolipere koolitamine, kuidas testimine läbi viia, ning testide laialikandmise logistika.

12. Arutelul „Riigipiiri väljaehitamise ja piiritõkete rajamisest“ osalesid siseminister, kaitseminister, riigikontrolör ning teised ametiisikud. Kutsutud külalised andsid olukorrast ülevaate ja komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

13. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Täiskasvanute hambaravi hüvitis“ ning kuulanud ära Sotsiaalministeeriumi, Eesti Haigekassa ja Riigikontrolli esindajad, möönis komisjon, et kahjuks Eesti Haigekassa makstavat hüvitist kasutavad pigem suurema sissetulekuga inimesed, kes suudaksid hambaravi eest ka ise tasuda. Seevastu 42% täiskasvanutest, enamjaolt väiksema sissetulekuga inimesed, ei ole käinud viimase viie aasta jooksul kordagi hambaarsti visiidil. Komisjon toetas Riigikontrolli ettepanekut, et Sotsiaalministeeriumil ja Eesti Haigekassal tuleks muuta hüvitise saamise tingimusi nii, et hüvitise suurus ja tingimused arvestaksid iga inimese sissetulekut ja tervishoiukululusid. Lisaks tuleks pöörata eraldi tähelepanu täiskasvanute suuprobleemide ennetamisele ning otsida eriarstiabi tervishoiuteenuste hinnastamisel muid võimalusi, kuidas koguda andmeid ja arutada hambaraviteenuste maksumust.

Komisjon otsustas korraldada 2022. aastal kordusarutelu.

14. Arutelul „Hinnakriis elektriturul“ osalesid majandus- ja taristuminister, Konkurentsiameti peadirektor, Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevdirektor ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Rahandusministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad. Komisjon tõdes, et energiahindade tõus on murettekitav ja põhjustanud hinnakriisi. Kõrgete energiahindade juures on vaja teha kiired otsused, mis aitaksid leevendada hinnatõusu nii väiketarbijatele kui ka ettevõtjatele.

14. detsembril 2021. aastal korraldas komisjon samal teemal olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu täiskogus. Ettekandjateks olid komisjoni esimees, majandus- ja taristuminister ning Eesti Teaduste Akadeemia energeetikanõukogu esimees.

Komisjon jälgib elektrituru hinnakriisi edasise arenguid ja naaseb teema juurde tagasi.

15. Komisjon arutas oma istungil Vabariigi Valitsuse kliimapaketi mõju riigieelarvele ja majandusele. Valitsus kiitis Eesti seisukohad kliimapaketi “Fit for 55” kohta heaks mullu novembris. Kliimapaketi eesmärk on vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastaks 2030 55%. Kliimapakett puudutab erinevaid valdkondi alates energeetikast ja transpordist kuni

põllumajanduse, metsanduse ja maakasutuseni välja. Kavas on teha väga olulised muudatused, mis mõjutavad otseselt Eesti majandust, tarbijate toimetulekut ja energiajulgeolekut ning suures ulatuses riigieelarve tulusid ja kulusid, mistõttu soovis komisjon saada ministritelt täpsemat ülevaadet, millised on need mõjud.

Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

16. Komisjon tutvus Riigikontrolli kontrolliaruandega „Pahaloomuliste kasvajate avastamine ja patsiendi ravile suunamine“. Aruandest selgus, et vähene osavõtt sõeluuringutest on üks põhjusi, miks avastatakse pahaloomulisi kasvajaid liiga hilja. Riigikontroll soovitas intensiivistada sõeluuringutest teavitamist ja lihtsustada sõeluuringuile registreerimist ning luua vähikahtlusega patsientidele sujuvam ning kiirem teekond diagnostika ja ravini. Komisjon kuulab ära Sotsiaalministeeriumi, Eesti Haigekassa, Tervise Arengu Instituudi, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse ning Riigikontrolli esindajad ja otsustas toetada Riigikontrolli alljärgnevat ettepanekut:

- teha sõeluuringutest osavõtmine inimestele võimalikult lihtsaks ja kättesaadavaks;
- teha sõeluuringute institutsionaalne korraldamine tõhusamaks;
- panustada patsiendi raviteekonna lühendamisse.

Komisjon ootab 2022. aasta lõpuks kõikidelt institutsioonidelt, keda Riigikontrolli ettepanekud puudutavad, tagasisidet arengutest. Komisjon peab oluliseks, et Eestis jõuaksid uuenduslikud vähiravimid kiiremini patsientideni. Sotsiaalministeeriumile edastati kiri, milles paluti tagasisidet, mida on tehtud selleks, et uued vähiravimid jõuaksid kiiremini tervishoiuteenuste nimekirja, ning milliseid konkreetseid tegevusi selleks planeeritakse. Sotsiaalministeerium vastas 28.02.2022. aasta kirjaga nr 5.2-7/429-2, et vähiravi võimaluste üle toimub elav debatt kogu Euroopas. Ollakse olukorras, kus patentravimite hinnakujundus on läbipaistmatu ja jäetud ravimitööstuse määrata. Vähtkõve ravil ei pruugi ravikindlustuse poolt kaetud ravivõimalused pakkuda lahendust, samal ajal aga püsib arstide ja patsientide inimlik soov kõike vähegi lootustandvat proovida. Selline mõjurite kombinatsioon lubab tööstusel põhjendamatult küsida järjest suuremaid tasusid oma väljatöötatud ravimite eest. Ka jõukamad Euroopa riigid ei soovi ega suuda enam uute ravimite eest küsitavaid tasusid katta. Seetõttu on kogu Euroopa tasandil alanud arutelud ravimite taskukohasuse ja kättesaadavuse teemadel.

17. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Postiteenuse korraldus“ ning kuulanud ära Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, AS Eesti Posti, Konkurentsiameti ja Riigikontrolli esindajad, tõdes komisjon, et postiteenuse praegune korraldus on tarbetult kulukas ja kahjumlik ning seda tuleb ajakohastada, võttes arvesse tarbijakäitumise ja teenusemahtude olulist muutumist.

Komisjon otsustas korraldada 2022. aasta lõpus kordusarutelu.

18. Rahandusminister, kaitseminister ning majandus- ja taristuminister andsid komisjonile ülevaate olulistest uutest eelarve kuludest.

Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

19. Riigikontrolli kontrolliaruande „Eakate sotsiaalsete probleemide märkamise omavalitsustes“ arutelul osalesid Sotsiaalministeeriumi, Sotsiaalkindlustusameti, Eesti Linnade ja Valdade Liidu ning Riigikontrolli esindajad. Arutelul tõdeti, et paljud eakad, kes on suure tõenäosusega abivajajad, ei ole omavalitsuse sotsiaaltöö vaateväljas. Hädasolijateni jõudmiseks on vaja senisest märksa aktiivsemat lähenemist, mis eeldab nii lisaressurssi kui ka selgemat arusaama, millist teavet saab riskirühmadesse kuuluvate eakate tuvastamiseks kasutada.

Arutelu tulemusena tegi komisjon alljärgnevad ettepanekud:

- sotsiaalkaitseministril täpsustada ennetustöö määratlust seaduses;
- Sotsiaalkindlustusametil koostada ennetustöö juhendmaterjal pärast seda, kui seaduses on ennetustöö määratlus täpsustatud;

- Sotsiaalministeeriumil töötada välja käsitlus, kuidas riigis süsteemselt ennetustööd korraldada ja kuidas seda kohalike omavalitsuste kaudu teha.

20. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Interneti juurdepääsuvõrkude rajamise tulemuslikkus“, möönis komisjon, et vajadus kiire internetiühenduse järele on selgelt välja tulnud just viimastel pandeemia-aastatel. Riik ei ole siiani suutnud kõigile tagada ligipääsu kiirele internetile ja see seab inimesed ebavõrdsesse seisu.

Komisjon on lairibavõrgu ehk kiire interneti väljaehitamise vajalikkuse ning protsessi kiirendamisega tegelenud juba aastast 2015. Selleks, et kõikidesse piirkondadesse jõuaksid ühendused kiiremini, võttis Riigikogu komisjoni liikmete algatusel 2017. aastal vastu elektrituruseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse. Selle eesmärgiks oli lairibateenuse kättesaadavuse parandamine lairibavõrgu kasutuselevõtu kulude vähendamise kaudu. Muudatuse kohaselt saab sidevõrgu taristuks kasutusele võtta elektripostid.

Valminud auditi käigus selgus, et vaatamata eraldatud 35 miljonile eurole ja lairibavõrgu arendamise erinevatele meetmetele on kiire interneti kättesaadavus turutõrkepiirkondades jäänud seatud eesmärkidest oluliselt maha. Kiire interneti juurdepääsuvõrgu rajamisele tuleb seada selged prioriteedid ning ehitada ühendusi esmajärjekorras piirkondadesse, kust on laekunud enim sooviavaldusi. Kiire interneti sooviavaldusi on erinevad allikad inimestelt küsinud, kuid seda infot ei ole seni koondatud.

Koos ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri, riigikontrolöri ja lairibavõrgu toetusrühma aseesimehe ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti, Enefit Connect OÜ, Eesti Linnade ja Valdade Liidu, Voose Külaseltsi, Corle OÜ ning Riigikontrolli esindajatega arutati avalikul istungil, kuidas seni tehtud vigu vältida ja seatud eesmärkideni kiiremini jõuda. Komisjon leidis, et probleemi lahendamise eelduseks on koostöö. Samuti tuleb arvestada maapiirkondade erinevusega ning töötada selle nimel, et töökindel internet jõuaks igasse Eesti paika.

21. Pärast sõjategevuse puhkemist 24. veebruaril Ukrainas on Eestisse saabunud Ukrainast sõjapõgenikke. Komisjon arutas oma avalikul istungil koos asjaomaste ministrite ja kohalike omavalitsuste esindajatega Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmise korraldamist Eestis.

Arutelu tulemusena tunnustas komisjon kõiki ametiisikuid ja vabatahtlikke, kes sõjapõgenikke aitavad. Komisjon pidas oluliseks, et riik arendab koordineeritud koostööd ministeeriumide, riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste vahel. Lisaks tuleb Politsei- ja Piirivalveametil tagada sõjapõgenikele kiiremini ajutise isikukoodi väljastamine. Vabariigi Valitsuselt sooviti infot seni koostatud tegevuskavadest ja otsustest ning planeeritavatest tegevustest.

Riigikantselei edastas 12. aprillil 2022. aastal komisjonile valitsuskabineti 22. veebruari ning 1., 8., 15., 22. ja 31. märtsi nõupidamiste dokumendid Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmise kohta.

22. Komisjon arutas koos asjaomaste asutuste ja organisatsioonide esindajatega Eesti majanduse ja rahanduse seisu tekkinud kriisiolukorras. Komisjon möönis, et on vaja teha olulised otsused, et toetada riigikaitset ja pöörase hinnasurve olukorras tarbijaid.

23. Koos ministrite ja asjaomaste asutuste esindajatega arutati, kas ja kuidas on Eestil võimalik saata Ukrainasse täiendavat abi, näiteks toitu ja meditsiinivahendeid. Istungil osalesid ka Ukraina valitsuse esindajad. Eesti on saatnud Ukrainasse relva- ja humanitaarabi, suure panuse on andnud vabatahtlikud – kokku on Eesti inimesed, riik ja erasektor andnud Ukrainale humanitaarabi 11 miljoni euro eest. Ent abivajadus on jätkuv, mistõttu soovis komisjon saada infot, mida Eesti Ukraina heaks veel ära teha saab ja plaanib, kas teatud määral saaks kasutada ka Eesti varusid ning millist lisakoostööd saaks teha Ukraina abistamiseks Euroopa Liidu tasemel. Arutelu tulemusena avaldas komisjon siirast tunnustust Ukraina rahvale võitluses Vene agressoriga. Lisaks tunnustas komisjon kõiki inimesi, kes Eestis panustavad Ukraina abistamisse.

Komisjon otsustas saata Vabariigi Valitsusele kirja, milles kutsub valitsust üles kiirete ja täiendavate meditsiinivahendite, toidu- ja kütusereservidest täiendava toetuse kiireks eraldamiseks Ukrainale ning lisaks tegema Euroopa Komisjonile ja Euroopa Liidu liikmesriikidele ettepaneku tugevamaks koordineerimiseks Ukrainale abi pakkumisel.

12. aprillil 2022. aastal korraldas komisjon olulise tähtsusega riikliku küsimuse „Olukorrast Ukraina abistamisel“ arutelu täiskogus. Ettekandjateks olid komisjoni esimees, välisminister ja MTÜ Slava Ukraini tegevjuht.

24. Koos majandus- ja taristuministri ning gaasitarbijatega arutas komisjon Eesti tegevuskava püsivaks loobumiseks Vene gaasist. Komisjon mõõnis, et riigil tuleb Vene gaasi ostmine võimalikult kiiresti lõpetada, et mitte aidata rahastada sõjapidamist Ukrainas.

Arutelu tulemusena peab komisjon oluliseks, et Vabariigi Valitsus määraks Vene gaasist loobumiseks lõpptähtaja.

25. Rahandusministeeriumi ametnikud tutvustasid komisjonile Rahandusministeeriumi 2022. aasta kevadist majandusprognoosi.

Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

26. Riigikontrolli ülevaate „Keskkonnanägemistega vastavolus olevad majandusmeetmed“ arutelul osalesid Rahandusministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Riigikontrolli esindajad. Arutelul tõdeti, et keskkonnanägemistega võrreldes vastassuunalise mõjuga majandusmeetmed vajavad paremat kaardistamist. Selliste majandusmeetmete väljaselgitamine ja nende eri mõjude hindamine ei tähenda nendest kohe loobumist, vaid vajadust luua selge arusaam muudatuste sotsiaal-majanduslikust hinnast, sobivamate alternatiivide olemasolust ja võimalikest kompenseerimismehhanismidest.

Komisjoni otsusest tulenevalt edastati Vabariigi Valitsusele, Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Rahandusministeeriumile kiri ettepanekuga, et Keskkonnaministeeriumile tuleks anda selge mandaat keskkonnakahjulike toetuste väljaselgitamiseks ja mõjude hindamiseks. Komisjon ootab Vabariigi Valitsuselt tagasisidet, kas eeltoodud ettepanekuga nõustutakse või kui ei, siis milline valitsusasutus peaks seda valdkonda koordineerima. Lisaks palus komisjon keskkonnanägemistega vastavolus olevate majandusmeetmetega seotud tegevuste edasistest arengutest tagasisidet.

27. Rahandusminister, haridus- ja teadusminister, riigikaitseminister, siseminister ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Rahandusministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi esindajad andsid komisjonile ülevaate 2022. aasta lisaearvest.

Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks ning palus edastada alljärgnevad lisamaterjalid:

- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil valitsuskabineti 29. ja 31. märtsi ning 7. aprilli nõupidamise materjalid koos otsustega LNG gaasivarustuskindluse kohta;
- Siseministeeriumil idapiiri ehituse rahastamiskava;
- Haridus- ja Teadusministeeriumil eestikeelsele haridusele ülemineku rahastamiskava.

Saanud täpsustavad materjalid ministeeriumidelt, võttis komisjon informatsiooni teadmiseks.

28. Komisjon arutas koos keskkonnaministri ning Keskkonnaministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Riigimetsa Majandamise Keskuse, MTÜ Eesti Turbaliidu, MTÜ Eesti Erametsaliidu ning Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu esindajatega Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu poolt tõstatatud probleemi seoses Venemaa puidust loobumisega. Liit pöördus Vabariigi Valitsuse poole ja avaldas muret toonase keskkonnaministri Tõnis Mölderi allkirjastatud määruse üle. Määruse kohaselt vähendati olulisel määral Riigimetsa Majandamise Keskuse raiemahte. Riigikantselei vastuses kirjutati, et määrus allkirjastati kahetsusväärsest kiiresti ja sektorit kaasamata. Sellega läks puidusektori jaoks olukord ärevaks juba enne Ukraina sõja algust. Venemaale kehtestatud sanktsioonid on vähendanud Eestisse jõudvat saematerjali ühe kolmandiku võrra. Seoses Riigimetsa Majandamise Keskuse

raiemahdade vähenemisega asusid mitmed ettevõtted aasta lõpus puitu varuma, kuid paljudel ettevõtetel puuduvad selleks sobivad laopinnad. Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit on oma liikmetelt uurinud, millal nende olukord kriitiliseks muutub. AS Estonian Cell vastas, et ohtu tehase seiskumisele nähakse juba 2022. aasta mais või juunis. Seega on situatsioon metsasektori jaoks kriitiline. Kuivõrd Riigimetsa Majandamise Keskuse raiemahdade taastamise küsimus on poliitiline otsus, palub metsasektor poliitikutel asjasse süüvida. Tuleks mõelda ka inimeste töökohtadele, mis eriti Kesk- ja Lõuna-Eestis on tõsise löögi all.

Arutelu tulemusena leidis komisjon, et vajaliku tooraine saamiseks tuleb raiemahdad taastada endisele tasemele ning puidueksporti teistesse riikidesse tuleb piirata. Erametsade raietöödeks tuleks luua selge tegutsemisraamistik. Komisjon toetab üraskitest kahjustatud metsade raiemahdade tõstmist ja looduskaitsealades reeglite selgemat sõnastamist ning seaduse paindlikumaks muutmist.

29. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Kohalike teede ehitus- ja remonditööde kvaliteedi tagamine“ ning kuulanud ära Transpordiameti peadirektori, Tallinna abilinnapea, Rakvere abilinnapea, Teede Tehnokeskuse juhataja, MTÜ Eesti Taristuehituse Liidu juhatuse esimehe ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu ja Riigikontrolli esindajad, tõdes komisjon, et kohalike teede ehitamisel on nõrgaks kohaks võimalike takistuste vähene ettenägemine ja hõredavõitu järelevalve.

Arutelu tulemusel toetas komisjon Riigikontrolli ettepanekut tõsta kohalikes omavalitsustes riskijuhtimise taset taristuinvesteeringute vallas.

30. Komisjon arutas koos asjaomaste asutuste ja organisatsioonide esindajatega ning ekspertidega hüppeliselt kasvanud inflatsiooni mõju ning selle leevendamise võimalusi. Saades ülevaate järsu hinnatõusu mõjudest nii riigieelarvele kui ka laiemalt, otsustas komisjon korraldada samal teemal olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu täiskogus. Lisaks palus komisjon Statistikaametil edastada info teiste riikide poolt vastuvõetud meetmete kohta energiahindade tõusu kompenseerimiseks elanikkonnale ning Eesti Pangal edastada inflatsiooni ohjeldamise erinevad stsenaariumid koos vastavate arvutustega.

7. juunil 2022. aastal korraldas komisjon olulise tähtsusega riikliku küsimuse „Inflatsioonikriisist Eestis“ arutelu täiskogus. Ettekandjateks komisjoni esimees, Eesti Panga president ning majandusekspert.

31. Komisjon sai ülevaate energiakulude hüvitamise seniste meetmete kasutamisest, aga ka sellest, milliseid ettevalmistusi tehakse järgmiseks küttehooajaks: kuidas on tagatud energia varustuskindlus ja edeneb LNG-projekt, milline on seis riigi varudega ning missuguseid toetusi planeeritakse kõrgete energiahindade püsimisel Eesti elanikele. Arutelul osalesid majandus- ja taristuminister, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetika ja maavarade asekanstler, AS Eesti Varude Keskuse juhatuse esimees, Konkurentsiameti peadirektor, Rahandusministeeriumi Euroopa Liidu poliitika talituse nõunik, Alexela nõukogu esimees, Alexela juhatuse liige, Elering ASi juhatuse esimees ning Riigikontrolli esindajad.

32. Keskkonnaministeeriumi ja Riigimetsa Majandamise Keskuse esindajad andsid komisjonile ülevaate keskkonnaministri mai lõpus tehtud otsuse kohta suurendada selleks aastaks plaanitud uuendusraiate pindala. Komisjon palus Keskkonnaministeeriumilt lisainformatsiooni 2022.-2026. aasta raiemahdade määramise kohta riigimetsas. Ministeerium edastas vajalikud materjalid meiliga.

Komisjoni võttis informatsiooni teadmiseks.

33. Haridus- ja teadusminister ning Rahandusministeeriumi esindajad andsid komisjonile ülevaate Haridus- ja Teadusministeeriumi kiirtestide hankega seotud väärtemenetlusest. Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

34. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Gümnaasiumivõrgu kujundamine“ ning kuulanud ära Haridus- ja Teadusministeeriumi, Linnade ja Valdade Liidu ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande teadmiseks.

Urmas Reinsalu
Riigieelarve kontrolli erikomisjoni esimees

13. juuni 2022

Lisa: Ülevaade riigieelarve kontrolli erikomisjoni menetluses olnud uutest ülevaadetest ja kontrolliaruannetest ning nende menetlemise tulemustest

Ülevaade riigieelarve kontrolli erikomisjoni menetluses olnud uutest ülevaadetest ja kontrolliaruannetest ning nende menetlemise tulemustest
21. juuni 2021 – 16. juuni 2022

Nr	Kontrolliaruanne/analüüs	Esitamise aeg	Arutelu aeg	Arutelu tulemus
1	Kriisilaenude menetlus Maaelu Edendamise Sihtasutuses nr 2-1/80068/9	08.06.2021	16.06.2021 nr 80	Kuulanud ära maaeluministri ning Maaeluministeeriumi, Maaelu Edendamise Sihtasutuse ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon teha alljärgnevad ettepanekud: • maaeluministril kutsuda tagasi Maaelu Edendamise Sihtasutuse juhatus; • kaaluda sihtasutuse tegevuse ümberkorraldamist.
2	Riiklikult oluliste projektide kriisilaenude menetlus KredExis nr 2-1/80068/15	11.06.2021	14.06.2021 nr 79 21.06.2021 nr 81	Kuulanud ära SA KredExi, Porto Franco OÜ ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon saata Rahandusministeeriumile märgukirja, milles rõhutatakse, et ministeerium tagaks maksumaksja raha säästliku kasutamise, võrdsete põhimõtete järgimise ja läbipaistvuse.
3	Omavalitsuste teenuste korraldus endistes keskustes ja nende lähimbruses nr 2-1/80052/6	11.08.2021	27.09.2021 nr 89	Kuulanud ära riigihalduse ministri ning Rahandusministeeriumi ja Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindajad, tegi komisjon Riigikontrollile ettepaneku jätkata haldusreformi tulemeid puudutavate analüüside ja auditite koostamist.
4	Ülevaade riigi kinnisvarapoliitikast nr 2-1/80084/5	24.08.2021	13.09.2021 nr 87	Kuulanud ära Rahandusministeeriumi, Riigi Kinnisvara ASi ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon edastada kaheksale ministeeriumile kirja palvega anda neil hinnang riigi kinnisvarapoliitikale ning sisend, millised võiksid olla põhimõttelised küsimused, mis vajaksid muutmist.

5	Riigi 2020. aasta raamatupidamise aastaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1/80060/33	30.08.2021	06.09.2021 nr 86	Kuulanud ära justiitsministri ning Rahandusministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad, pidas komisjon oluliseks, et riigieelarve oleks arusaadav, seletuskiri vastaks tegelikkusele ning eelarvenumbrid peegeldaks tegelikku olukorda.
6	Vahekokkuvõtte Rail Balticu elluviimise kohta nr 2-1/80075/6	12.10.2021	14.10.2021 nr 91 15.11.2021 nr 98	Kuulanud ära Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, OÜ Rail Baltic Estonia, Maa-ameti, kodanikuühenduse Avalikult Rail Balticust, Euroopa Komisjoni, Euroopa Komisjoni esinduse Eestis ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon teha Vabariigi Valitsusele alljärgnevad ettepanekud: <ul style="list-style-type: none"> • uuendada Rail Balticu projekti ajakava; • koostada hinnang, arvestades riske, mis võivad ajakava edasi lükata; • ajakohastada projekti Eesti osa terviklik eelarve. Lisaks palus komisjon, et Vabariigi Valitsus edastab täpsustatud ajakava, riskijuhtimise hinnangu ja rahastamiskava 2022. aasta kevadeks.
7	Eakate sotsiaalsete probleemide märkamise omavalitsustes nr 2-1/80066/5	20.10.2021	21.10.2021 nr 94 14.02.2022 nr 111	Kuulanud ära Sotsiaalministeeriumi, Sotsiaalkindlustusameti, Eesti Linnade ja Valdade Liidu ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon teha alljärgnevad ettepanekud: <ul style="list-style-type: none"> • sotsiaalkaitseministril täpsustada ennetustöö määratlust seaduses; • Sotsiaalkindlustusametil koostada ennetustöö juhendmaterjal pärast seda, kui seaduses on ennetustöö määratlus täpsustatud; • Sotsiaalministeeriumil töötada välja käsitus, kuidas riigis süsteemselt ennetustööd korraldada ja kuidas seda kohalike omavalitsuste kaudu teha.
8	Koroonakriisi viis õppetundi	08.11.2021	08.11.2021 nr 95	Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

9	Täiskasvanute hambaravi hüvitis nr 2-1/80067/6	16.11.2021	17.11.2021 nr 99 06.12.2021 nr 102	Kuulanud ära Sotsiaalministeeriumi, Eesti Haigekassa ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon toetada Riigikontrolli ettepanekut, et Sotsiaalministeeriumil ja Eesti Haigekassal tuleks muuta hüvitise saamise tingimusi nii, et hüvitise suurus ja tingimused arvestaksid iga inimese sissetulekut ja tervishoiukulusid. Lisaks tuleks pöörata eraldi tähelepanu täiskasvanute suuprobleemide ennetamisele ning otsida eriarstiabi tervishoiuteenuste hinnastamisel muid võimalusi, kuidas koguda andmeid ja arvutada hambaraviteenuste maksumust. Komisjon otsustas korraldada 2022. aastal kordusarutelu.
10	Pahaloomuliste kasvajate avastamine ja patsiendi ravile suunamine nr 2-1/80061/4	07.12.2022	08.12.2021 nr 103 17.01.2022 nr 106	Kuulanud ära Sotsiaalministeeriumi, Eesti Haigekassa, Tervise Arengu Instituudi, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon toetada Riigikontrolli alljärgnevat ettepanekut: <ul style="list-style-type: none"> • teha sõeluuringutest osavõtmine inimestele võimalikult lihtsaks ja kättesaadavaks; • teha sõeluuringute institutsionaalne korraldamine tõhusamaks; • panustada patsiendi raviteekonna lühendamisse. Komisjon ootab 2022. aasta lõpuks kõikidelt institutsioonidelt, keda Riigikontrolli ettepanekud puudutavad, tagasisidet arengutest. Komisjon peab oluliseks, et Eestis jõuaksid uuenduslikud vähiravimid kiiremini patsientideni
11	Postiteenuse korraldus nr 2-1/80079/7	17.12.2022	08.12.2021 nr 103 24.01.2022 nr 108	Kuulanud ära Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, AS Eesti Posti, Konkurentsiameti ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon korraldada 2022. aasta lõpus kordusarutelu.

12	Interneti juurdepääsuvõrkude rajamise tulemuslikkus nr 2-1/80072/6	03.02.2022	09.02.2022 nr 110 21.02.2022 nr 112	Kuulanud ära ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri, riigikontrolöri ja lairibavõrgu toetusrühma aseesimehe ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti, Enefit Connect OÜ, Eesti Linnade ja Valdade Liidu, Voose Külaseltsi, Corle OÜ ning Riigikontrolli esindajad, leidis komisjon, et probleemi lahendamise eelduseks on koostöö. Samuti tuleb arvestada maapiirkondade erinevusega ning töötada selle nimel, et töökindel internet jõuaks igasse Eesti paika.
13	Riigikontrolli arvamus NATO Küberkaitsekoostöö Keskuse 2020. ja 2021. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta nr 2-1/80101/8	05.04.2022	18.04.2022 nr 119	Komisjon võttis aruande teadmiseks.
14	Keskkonnaeesmärkidega vastuolus olevad majandusmeetmed nr 2-1/80080/5	05.04.2022	06.04.2022 nr 116 18.04.2022 nr 119	Kuulanud ära Rahandusministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon teha Vabariigi Valitsusele ettepaneku anda Keskkonnaministeeriumile selge mandaat keskkonnakahjulike toetuste väljaselgitamiseks ja mõjude hindamiseks.
15	Kohalike teede ehitus- ja remonditööde kvaliteedi tagamine nr 2-1/80074/7	14.04.2022	20.04.2022 nr 120 09.05. 2022 nr 123	Kuulanud ära Transpordiameti peadirektori, Tallinna abilinnapea, Rakvere abilinnapea, Teede Tehnokeskuse juhataja, MTÜ Eesti Taristuehituse Liidu juhatuse esimehe ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon toetada Riigikontrolli ettepanekut tõsta kohalikes omavalitsustes riskijuhtimise taset taristuinvesteeringute vallas.
16	Sõjaliseks riigikaitseks inimeste reservi moodustamine nr 2-1/80069/6	05.05.2022	11.05.2022 nr 124	Komisjon võttis aruande teadmiseks.

17	Gümnaasiumivõrgu kujundamine nr 2-1/80062/5	31.05.2022	01.06.2022 nr 127 13.06.2022 nr 129	Kuulanud ära Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Linnade ja Valdade Liidu ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruanne teadmiseks.
----	--	------------	--	---